

Patakorven tuulivoimapuiston osayleiskaava, vireilletulo ja OAS

Kaupunginhallitus 15.05.2023 § 157

Eurowind Energy Oy on jättänyt 8.5.2023 päivätyin aloitteen Patakorven tuulivoimahankkeen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan käynnistämiseksi. Hanke tultaisiin toteuttamaan yhteistyössä maanomistajien, Ylöjärven kaupungin ja muiden viranomaisten kanssa paikallisia olosuhteita kunnioittaen. Aikataulullinen tavoite on, että Ylöjärven Patakorven osayleiskaavan laatiminen aloitettaisiin vuoden 2023 loppupuolella ja kaavan tavoitteellinen hyväksyminen olisi valtuustossa vuoden 2025 loppupuolella. Tavoitteena on, että tuulivoimarakentamisen rakennusluvat voitaisiin MRL:n mukaisesti myöntää suoraan yleiskaavan perusteella.

Päätös varsinaisen osayleiskaavan käynnistämisestä kuuluu hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen ratkaisovaltaan. Hanke on aikaisemmin ollut kaupunginhallituksen lähetekeskustelussa 24.4.2023 (§ 137).

Alueen sijainti

Tuulivoima-alue sijoittuisi Ylöjärven Kurun keskustan koillispuolelle rajoittuen Ruoveden kunnanrajaan. Alue rajautuisi seututien 337 Kuru-Ruovesi pohjoispuolelle, Ruoveden kunnanrajan, Iso Kalliojärven ja Kuusijärven välimaastoon. Etäisyyttä Kurun keskustasta olisi noin 7 kilometriä.

Yritys

Hakijana toimii Eurowind Energy A/S:n omistama tytäryhtiö. Yhtiö on perustettu Suomeen keväällä 2021. Tanskalainen Eurowind Energy A/S on perustettu vuonna 2006 ja on Tanskan suurin maatuulivoiman tuottaja. Eurowind Energyllä on yli 400 työntekijää 16 eri maassa. Suomessa työskentelee 12 työntekijää.

Eurowind Energyllä on Suomessa kehitteillä yli 1000 MW:n edestä maatuulivoimaa. Ensimmäinen Eurowind Energyn Suomessa sijaitseva tuulivoimapuisto, Kortekallion tuulivoimapuisto valmistui kesällä 2022 Sastamalaan Pirkanmaalle. Eurowind Energyn strategia on kehittää tuulivoimapuistot alusta loppuun, jäädä omistamaan sekä lopulta myydä puistojen tuottama sähkö.

Tuulivoimahankkeen kuvaus ja alueen maanomistus

Eurowind Energy suunnittelee Ylöjärven Kurun alueelle Patakorven tuulivoimapuiston alueelle enintään 14 tuulivoimalan kokonaisuutta, joiden yksikköteho olisi noin 6-9 MW/voimala. Voimaloiden kokonaiskorkeus olisi enintään 280 metriä. Tuulivoimaloiden elinkaareksi arvioidaan vähintään 30 vuotta.

Tuulivoimapuisto sijoittuu yhden maanomistajan omistuksessa olevan kiinteistön alueelle. Eurowind Energyllä on vuokrasopimus alueen maanomistajan kanssa. Vuokrasopimuksessa on sovittu purkuvakuudesta ennallistamisen vakuudeksi. Lisäksi yritys tulee tarjoamaan lisäksi ns. vaikutusalueopimuksia niille kiinteistöille, joiden katsotaan olevan tuulivoimapuiston vaikutusalueella.

Kaavoitustilanne

Alustavan tuulivoimapuiston aluerajauksen sisäpuolella on Nimetönjärvi ja Rajalampi, joiden ranta-alueet ovat Metsä-Serlan rantakaavojen (koilliset osat) ja Kurun rantaosayleiskaavan maa- ja metsätalousaluetta. Ko. ranta-alueilla on rakentaminen kielletty.

Pirkanmaan maakuntakaava2040:n alueella on tuulivoima-alueeksi osoitettu alue nimellä Kyntömäki-Pikkukivijärvi (nro 22) johon nyt kaavailtu Patakorven tuulivoima-alue enimmäkseen sijoittuisi. Maakuntakaavan tuulivoimala-aluemerkintä osoittaa maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät tuulivoimaloiden alueet, joille on mahdollista sijoittaa kymmenen tai useampia voimaloita. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen, luontoon, kuten linnustoon ja lepakoihin, ekologisiin yhteyksiin, pohjaveteen sekä ulkoilu- ja virkistysyhteyksiin. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon asutukseen kohdistuvat melu- ja välkevaikutukset sekä varmistaa arvokkaiden geologisten muodostumien ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen. Lisäksi tulee ottaa huomioon puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ilmatieteenlaitoksen säätutkat, lentoliikenteen, tie- ja raideliikenteen ja voimajohtojen asettamat rajoitteet.

Suurin osa alueesta on Pirkanmaan maakuntakaavassa osoitettu maaseutualueena, jotka on ensisijaisesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Pohjoispuolella on maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltainen alue MK, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä. Alue on Seitsemisen ja Helvetinjärven vaikutusaluetta.

Selvitysalueelle ei kohdistu arvokkaita kulttuuriympäristöjä, maisema-alueita tai luonnonsuojelualueita eikä tunnistettuja muinaisjäännöksiä. Alue ei ole pohjavesialuetta. Selvitysalueen lähellä, noin kilometri kaakkoon, sijaitsee valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Ruoveden reitin kulttuurimaisema, joka on huomioitu Pirkanmaan maakuntakaavan Tuulesta voimaa Pirkanmaalla - tuulivoimaselvityksen havainnekuivissa.

Alueelle ei kohdistu virkistysreittejä. Maakuntakaavassa Karjulan suunnalta pohjoiseen on osoitettu alueen läheltä kulkeva ulkoilureitti. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti ohjeelliset ulkoilureitit. Alueelta noin 2 kilometrin päässä kulkee Haukkajoen melontareitti. Lähialueelle sijoittuu enimmäkseen loma-asutusta.

Vaihemaakuntakaavatyö on vireillä ja luonnosvaiheessa. Alue on säilytetty vaihemaakuntakaavan luonnosaineistoihin tutkittavana Patakorven tuulivoima-alueena (tarkastelualue 28). Alue ei sisällynyt vaihemaakuntakaavatyön maisemavaikutustenselvitykseen, koska hanke ei ollut tiedossa aikaisemmin. Vuoden 2015 selvityksessä on todettu, että vaikutuksia syntyy erityisesti osalle Ruoveden reitin maisema-alueesta.

Ylöjärven maankäytön tavoitteet

Tuulivoimahankkeet ratkaistaan erillisellä yleiskaavaprosessilla. Maankäytön ja palveluiden suunnittelu- ja toteutusohjelma eli MAPSTO asettaa Ylöjärven kaupungin viiden vuoden tavoitteet kaavoitukselle. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä MAPSTO:ssa (2023-2027) ei kaupunki ole varannut resursseja tuulivoimahankkeisiin. MAPSTO-ohjelmaa tarkistetaan vuosittain.

Ylöjärven kaupunki sitoutui kaupunginvaltuuston 4.2.2019 § 6 päätöksellä hiilineutraalien kuntien Hinku-verkoston ja kriteereihin. Kaupunki on sitoutunut tavoittelemaa 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2007 tasoon. Ylöjärven kaupungin Hinku-tiekartta vuosille 2020-2030 osoittaa, että Suomen kuntien päästöjä ovat vähentäneet merkittävästi sähkön päästöjen pieneneminen, uudistukset kaukolämmön tuotannossa ja tuulivoiman rakentaminen.

Tarkastelua

Aloitteessa todetaan, että toteutuessaan Patakorven tuulivoimahanke tuottaa sähkön lisäksi kiinteistöverotuloja Ylöjärven kaupungille.

Alue sijoittuisi pääosiltaan voimassa olevan maakuntakaavan sekä vaihemaakuntakaavaluonnoksen tuulivoima-alueille ja kaavan tuulivoimaselvityksen tuloksena arvioitu tuulivoimalle sopivaksi. Näin ollen tuulivoimaa voidaan ohjata alueille, joilla on todettu tuulivoimasta koituvan mahdollisimman vähäiset haitat ympäristöön. Tuulivoimalat ovat mitoitukseltaan kasvaneet ja kehittyneet maakuntakaavan selvitysten ajalta. Alueen toteutuminen edellyttää kattavien selvitysten ja arviointien laatimista. Lopullinen tuulivoimala-alueen laajuus ja määrä tarkentuu kaavatarkastelun yhteydessä.

Erityistä estettä ei kaavahankkeelle ole tiedossa. Kaavahanke edellyttää kaavoitussopimuksen laatimista, jossa sovitaan mm. kaavanlaatimisesta ja kustannuksista sekä määritellään alustavat tavoitteet ja aikataulu. Aloitteen mukaisesti hakija vastaa kaikista kaavan laatimisen kustannuksista mukaan lukien mm. kaikki selvitystyöt, YVA menettely sekä kaupungille aiheutuvista hallinnollisista kustannuksista. Kaavan sisältöä ei kaavoitussopimuksessa voida sitovasti sopia.

Liitteet	Kaavoitusaloite ja aluerajaus
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää käynnistää aloitteen (pvm 8.5.2023) mukaisen ja selosteosassa kuvatun tuulivoimahankkeen osayleiskaavatyön. Aloitteen tekijän ja kaupungin kesken laaditaan kaavoitussopimus, josta päätetään kaupunginhallituksessa myöhemmin erikseen.
Päätös	Keskustelun kuluessa Hannu Ruuska ehdotti seuraavaa lisäystä selosteosaan: "Tuulivoimaloiden sijoitus tulee noudattaa maakuntakaavan tuulivoimalle asetettua aluerajasta ja maakuntakaavan mukaista 1,5km etäisyyttä loma/vakitukseen asutukseen." Erja Pelkonen kannatti Ruuskan ehdotusta.

Koska oli tehty kaupunginjohtajan päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, puheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan ehdotusta, äänestävät jaa. Mikäli ei voittaa, Ruuskan ehdotus tulee kaupunginhallituksen päätökseksi.

Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Haataja, Heikkilä, Jäppinen, Kiiskinen, Kotiranta, Peltola, Stenman) ja 4 ei-ääntä (Heiska, Pelkonen, Ruuska, Sivonen), joten puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Kaupunki ja Eurowind Energy Oy ovat neuvotelleet kaupunginhallituksen 15.5.2023 § 157 päätöksen mukaisesti kaavoituksen käynnistämissopimuksesta, jossa sovitaan mm. kaavanlaatimisesta ja kustannuksista sekä määritellään alustavat tavoitteet ja aikataulu.

Aloitteen mukaisesti hakija vastaa kaikista kaavan laatimisen kustannuksista mukaan lukien mm. kaikki selvitystyöt, YVA menettely sekä kaupungille aiheutuvista hallinnollisista kustannuksista. Kaavan sisältöä ei kaavoitussopimuksessa voida sitovasti sopia. Tavoitteena on, että osayleiskaavan hyväksyminen olisi valtuustossa vuoden 2025 loppupuolella. Muut sopimuksen ehdot käyvät ilmi liitteenä olevasta sopimusluonnoksesta

Liitteet

- Kaavoituksen käynnistämissopimus
- Esitys pöydälle jättämisestä

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä liitteenä olevan kaavoituksen käynnistämissopimuksen ja
2. valtuuttaa kaupunginjohtajan hyväksymään siihen teknisuontoisia korjauksia ja päivityksiä.

Päätös

Keskustelun kuluessa Inga-Mari Lehti ehdotti, että asia jätetään pöydälle (esitys liitteenä). Minna Sarvijärvi ja Juha Alhamo kannattivat Lehden ehdotusta.

Koska oli tehty kannatettu ehdotus asian jättämisestä pöydälle, puheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla siten, että ne, jotka kannattavat Lehden ehdotusta asian jättämisestä pöydälle, äänestävät ei ja ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa.

Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Ahonen, Haataja, Heikkilä, Järvensivu, Kiiskinen, Luojus, Stenman) ja 4 ei-ääntä (Alhamo, Lehti, Sarvijärvi, Tuominen), joten puheenjohtaja totesi, että asian käsittelyä jatketaan.

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan ehdotuksen.

Kaupunkirakennejohtaja, kaavoituspäällikkö, kehityspäällikkö ja maankäyttöinsinööri saapuivat kokoukseen tämän asian käsittelyn alussa klo 17.03 ja heille päätettiin myöntää puhe- ja läsnäolo-oikeus kokouksessa.

Valmistelija: Kaavoituspäällikkö Esko Hyytinen

Seloste ja perustelut: Kaavoituspäätös

Kaupunginhallitus on päättänyt käynnistää tuulivoimaosayleiskaavoituksen Kurun Patakorven alueelle 15.5.2023 § 157 Eurowind Energy Oy:n hakemuksesta.

Yritys

Tuulivoimatoimijana on Eurowind Energy A/S:n omistama tytäryhtiö. Yhtiö on perustettu Suomeen keväällä 2021. Tanskalainen Eurowind Energy A/S on perustettu vuonna 2006 ja on Tanskan suurin maatuulivoiman tuottaja. Eurowind Energyllä on yli 400 työntekijää 16 eri maassa. Suomessa työskentelee 12 työntekijää.

Eurowind Energyllä on Suomessa kehitteillä yli 1000 MW:n edestä maatuulivoimaa. Ensimmäinen Eurowind Energyn Suomessa sijaitseva tuulivoimapuisto, Kortekallion tuulivoimapuisto valmistui kesällä 2022 Sastamalaan Pirkanmaalle. Eurowind Energyn strategia on kehittää tuulivoimapuistot alusta loppuun, jäädä omistamaan sekä lopulta myydä puistojen tuottama sähkö.

Suunnittelualue

Tuulivoima-alue sijoittuu Ylöjärven Kurun keskustan koillispuolelle rajoittuen Ruoveden kunnan rajaan. Alue rajautuu seututien 337 Kuru-Ruovesi pohjoispuolelle, Ruoveden kunnanrajan, Iso Kalliojärven ja Kuusijärven välimaastoon. Suunnittelualue on pinta-alaltaan noin 1194 ha. Suunnittelualue on metsätalousvaltaista aluetta, joka on maastonmuodoiltaan vaihtelevaa.

Kurun taajama-alueen pohjoisimmat osat sijoittuvat noin 3 km etäisyydelle suunnittelualueesta lounaaseen. Alle 20 km etäisyydelle tuulivoimapuiston suunnittelualueesta sijoittuu myös Ruoveden kirkonkylän ja Visuveden taajamat sekä kyliä ja pienkyliä. Ylöjärvellä lähimmät asuinrakennukset sijoittuvat n. 1 km ja lomarakennukset n. 1,1 km etäisyydellä sekä Ruovedellä lähimmät asuinrakennukset n. 1,2 km ja lomarakennukset n. 1 km etäisyydellä alustavista voimalapaikoista. Asuin- ja lomarakennuksia on joka puolella suunnittelualueen ympärillä, mutta merkittävin osa sijoittuu yli 3 km etäisyydelle alueen itä-, koillis- ja lounaispuolelle.

Suunnittelualueella harrastetaan metsästystä ja muuta jokamiehen oikeudella tapahtuvaa virkistyskäyttöä. Lähimmät merkittävät matkailualueet ovat Helvetinjärven kansallispuisto noin 2,6 km suunnittelualueesta koilliseen, Riuttaskorven virkistysmetsä noin 8 km suunnittelualueesta länteen sekä Seitsemisen kansallispuisto noin 15,2 km suunnittelualueesta länteen. Suunnittelualueen pohjois- ja länsipuolella kulkee maakuntakaavassa osoitettu ulkoilureitti (Pirkan taival) sekä länsipuolella melontareitti.

Suunnittelualueella lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on noin 0,9 km etäisyydellä suunnittelualueen itäpuolelle sijoittuva Ruoveden reitin maisemat. Pirkanmaan maakuntakaavassa osoitetuista maakunnallisesti arvokkaista kulttuurimaisemista lähimpinä suunnittelualueella ovat Pappilankulman-Parosperän kulttuurimaisema noin 9 km, Parkkuun kulttuurimaisema n. 10,5 km, Toikon kulttuurimaisema n. 11,5 km, Taivallahden-Löytänän kulttuurimaisema n.

13 km sekä Pilpusniemen kulttuurimaisema n. 13,5 km etäisyydellä suunnittelualueesta.

Suunnittelualueetta lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohteet ovat Kurun kirkonmäki n. 5,5 km lounaaseen, Peräkunnan tie n. 6 km itään ja Näsijärven reitin kanavat n. 6,5 km kaakkoon.

Tuulivoimapuisto sijoittuu yhden maanomistajan omistuksessa olevan kiinteistön alueelle. Eurowind Energyllä on vuokrasopimus alueen maanomistajan kanssa.

Tavoitteet

Osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa Patakorven alueelle enintään 14 tuulivoimalan sekä niihin liittyvän huoltotie- ja sähköverkon rakentaminen. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 280 metriä ja voimaloiden yksikköteho noin 6–9 MW. Tarvittava huoltotieverkosto rakennetaan parantaen nykyistä tieverkkoa ja tarpeen mukaan rakennetaan uutta tiestöä. Suunnittelualueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein ja suunnittelualueelle rakennetaan tarvittavat sisäiset sähköasemat.

Tuulivoimapuiston suunnittelualueetta koskevat vaihtoehdot tarkastellaan YVA-menettelyssä ja sitä kautta saatavan, tarkentuvan tiedon perusteella laaditaan lopullinen ehdotus alueen osayleiskaavaksi. Tuulivoimaloiden määrä ja sijoittuminen ratkaistaan osayleiskaavassa.

Osayleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon myös muut aluetta koskevat mahdolliset suunnittelun aikana ilmenevät maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin edetessä muodostuvat tavoitteet.

Suunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaavassa osoitetuista toiminnoista ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kohdistuisivat kaava-alueen luonnonympäristöön, eläimistöön ja linnustoon, ympäröivän alueen vapaa-ajan asukkaisiin ja vakituisiin asukkaisiin, virkistykseen, alueella harjoitettavaan maa- ja metsätalouteen tai muihin elinoloihin.

Patakorven osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena huomioiden MRL 77 a §, jolloin sitä voidaan käyttää suoraan kaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan perusteena. Sen lisäksi mitä yleiskaavassa muutoin säädetään, on huolehdittava lisäksi tuulivoimarakentamista koskevien yleiskaavan erityisten sisältövaatimusten (MRL 77 b §) täyttymisestä. Niiden mukaisesti on huolehdittava siitä, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella, suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön sekä että, tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Suunnittelualueen ulkopuolista sähkönsiirtoa ei ratkaista tässä osayleiskaavassa, vaan sähkönsiirtovaihtoehtoja tutkitaan YVA-menettelyssä, joka on sähkönsiirron luvitusprosessin ensimmäinen vaihe.

Aikataulu

Patakorven YVA-menettely ja osayleiskaavoitus pyritään toteuttamaan aikataulullisesti rinnakkain muun muassa järjestämällä yhteinen yleisötilaisuus YVA-ohjelma- ja OAS-vaiheessa sekä YVA-selostus- ja kaavaluonnosvaiheessa. Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA:n yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja

ympäristövaikutusten arviointeja. Kaavaehdotusta ei voida asettaa nähtäville ennen perustellun päätelmän saamista YVA-selostuksesta.

Osayleiskaavoituksen alustava aikataulu ja kytkentä YVA:n aikatauluun:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) ja YVA-ohjelma loppuvuosi 2024
- Kaavaluonnos ja YVA-selostus syksy 2025
- Kaavaehdotus kevät 2026
- Kaavan hyväksyminen syksy 2026

Toimivalta: Maankäyttö- ja rakennuslaki 37 §, kuntalaki 39 §

Lisätietoja päätöksestä: kaavoituspäällikkö Esko Hyytinen, p. 044 4314324, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Liite: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 28.10.2024

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (28.10.2024) sekä päättää tiedottaa osayleiskaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolosta.

Päätös: Hyväksyttiin kaupunginjohtajan päätösehdotus sillä kaupunginjohtajan lisäyksellä, että lisätään osallistumis- ja arviointisuunnitelman sivulle 5. kappaleen 5 loppuun lause: "Lähimmät maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ovat Palhoniemen huoltokoti ja Karjulan kulttuurimaisema n. 2,3 km, Kurun Kosken kulttuurimaisema n. 3,9 km sekä Kurun Keihäslahden kulttuurimaisema 5,7 km etäisyydellä suunnittelualueesta lounaaseen." Lisäksi hyväksyttiin kaupunginjohtajan lisäys päätösehdotukseen, että kaupunginhallitus päättää osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti hyväksyä kaavakonsultiksi Plandea Oy:n.

Inga-Mari Lehti saapui etäyhteydestä kokoukseen paikan päälle tämän asian aikana klo 15.08 loppukokouksen ajaksi.